

ספר „ירושת משה“

באוסף ליובאוויטש יש ספר בגודל קווארטא, פירושים על התורה בשם „ירושת משה“, שלא מצאתי זכרו בשום רשימת ספרים. נדפס באותיות רש"י בשני טורים לעמוד, אבל הוא חסר השער ומאמצע פרשת מקץ ואילך. בס"ה יש בו מ' דפים (ממוספרים א—מ).

טופס זה הגיע לאוסף ליובאוויטש מאוספו הפרטי של הביבליוגרף המומחה הידוע, ר' שמואל וינר ע"ה, (מחבר הקטלוג הידוע „קהלת משה“). בשנת תרפ"ו, כשמושבי היה בלנינגראד, כמזכירו של הרבי מליובאוויטש הריי"צ נ"ע, טרם עזב מר וינר את לנינגראד והיגר לצרפת שאלתי אותו מה טיבו של ספר זה? השיב לי בהתפעלות גדולה, שטופס זה שבידו הוא יחיד בעולם, ואשר נדפס בהוראדנא בשנת תקע"ב, אבל לא נשלם בדפוס משום שבאמצע ההדפסה התחילה פלישת נפוליאון לרוסיא והדפוס בהוראדנא נתבטל וכל הטופסים הלכו לאיבוד. הייתי אז חובב ספרים אבל עדיין לא חובב ביבליוגרפיה ולא עלתה על דעתי לשאול אותו מנין לו ידיעות אלו? אם יש לו הוכחות או רק מפי השמועה או אולי רק השערה בלבד (ואז אפשר גם לא להסכים עמו). איני זוכר עכשו (למעלה מחמישים שנה!) אם אמר לי אז גם שם המחבר.

על דף א' של ספר זה, וכן על דף ג/2 יש חותמת הצנזורה של גזירת הספרים של שנת תקצ"ז, ומכיוון שהנוהג היה שחותמת זו היו מחתימין לא על גוף הספר אלא על השער, אם כן משמע שגם אז היה בלא שער'.

מצורף צילום עמוד אחד (דף כה/2), כדי שאם הספר נמצא בידי מי שהוא מבין הקוראים יוכל לזהותו על פי צילום זה ולהודיע על זה.

(1) כבר כתבתי באחד ממאמרי שנהגו המדפיסים להדפיס את השער רק אחרי גמר הדפסת הספר גופו.

ירושת

פרשה

ויצא

משה

ל' עכ"ל :

אגב דאחי לידן הגמרא הכ"ל דמיעד קטן אכחז צעו"ה קושיא גדולה שיש לי בגמרא הכ"ל זה כמה שנים וכבר הצעתי אות' לפני כמה לומדים מופלגים ואין פותר אותה לי . ונחזור אח דברי הגמרא בקיצור אחר שמואל מותר לארס אשה צחש"מ שחא יקדמו אחר ופריך והא אחר רב יהוד' אחר שמואל צכל יום זיוס צח קיל יוצאח וכו' אלא שחא יקדמו אחר צרחמים שחמות היא ופריך ההוספות חימא לי אחאי לא משני הא צווג ראשון הא צויווג שני כדמשני צפרק שני דסנהדרין וצפרק קמא דטובה עכ"ל . ולפענ"ד לא קשה כלל כיון דשמואל סחמא קאמר מותר לארס וכו' ודינא צא לאשמעין מהיכי חיתי לחלק הכי וליחן אח דצריי לשיעורין דצויווג שני דוקא קאמר מותר לארס צחש"מ אצל צויווג ראשון אציר לארס ה'לו לשמואל לחלק זה החילוק בעצמו אצל צמסכת פוטה וצמסכת סנהדרין שלא אדינא קא תקשה החס רק אדרשה קא תקשה מפני מה אמרו שהצויווג חולה צוכות ורבע ולכך שפיר קא משני הא צויווג שני חולה צוכות ורבע והא צויווג ראשון : אך אי קשה הא קשה לי למה ליה להגמרא לדחוק ולחרץ דמה שהוא צריך לפחוד שלא יקדמו אחר היינו שלא חמת אצל כפשוטו שהאחר יבא' מחמת הרחמים זה אינו צאפשר מחמת שכבר הכריז המכריו ארבעים יום קידם וכהיה מעש' דרצא שמעי' לההוא גצרא וכו' ע"ז הא יש לתרץ ולומר שגם האח' שאנה מכח הרחמי' ונקדים מה שכתב החוספה צמסכת פוטה וו"ל שם צד"ה קודם יצירת חולד נראה לרצי קודם יצירת הזכר צין אס לא חולד' הנקיצה עדיין צין אס חולד' עכ"ל . והנרא' דהוכחחם מהלישנא שקאמר צהכרו צח פלוגי לפלוגי וקס' מפני מה משני ולא קאמר צשוה או צח פלוגי לצן פלוגי או פלוגי' לפלוגי ומדקא משני צלישנא משמע דטעם הדצר משום דזכר קא תירי ואחי נמצא שהזכר כבר עשה ציד המכריו לכן לא צריך ליחן לו סימן אצל הנקיצי' אינו עשה צידו צשטח הכרוו אלא או שבצר נחילד' בעולם או שעדיין לא נחילד' כלל לכן צריך ליחן צח סימן ולומר צח פלוגי ודוק : ולפי הקדמח דצרי החוספו' הללו יכול הגמרא לשנו' צמע"ק שהרחמים יעיל גם לזה שישאנ' והיינו צגוון כזה שהאשה אשר היא רינה לארסא יכול אני לחוש עלה שהזכר שלה עדיין לא חולד ונמצא שעדיין אינה מוכרות ויכול כל איש ואיש לפעול ע"י רחמים שחפול צגורלו ואף שכבר נכרו

לו אשה אחרת משום הא לא איר' דישא אח שניהם האשה שהוכרו לו קודם יצירתו וגם האש' הואח שציתי החלמיד ה' צאפשר לישא ארבע גשים . ואין לומר אף שעדיין לא נכרות עכ"פ ה' עלה ידיע' לענין מאי שגולדה והוי כמו שכרות זה אינו דהא ידוע דהידיעה שידעין למעלה לא הוי הכרח וחילוק גדול יש צין הכרוס לידע' ואין צריך להאריך צזה כי ידוע דצר זה לכל מעיין . ורצינו הרמזים ו"ל לצר האריך צדצר זה כפי הצורך וכל הרוצה להעמיק יעיין שם ואל תהמה האריך אפשר להיות שהיא כבר הגיע לפירק' להנשא והזכר המיעד לה עדיין אינו כלל בעולם צא ולמד מציחק אצינו שהוא ה' צן ל"ז שנים בשגולד' רצקא ומה חדע שיש למצוא גם כן צהיפוך שהש' חהי' כבר צח הצוח שני' והזכר המיעד לה לא ה' עדיין בעולם וגם יש למצוא עוד גוון אחר והיינו שכבר מח הזכר שלה צצחרתו וגשאר' מופקרת לכל מי שימצא חן צעיני השם צ"ס שיהנו לו וזה האשה נוסף יעל האש' שכבר נכרוה קודם לידתו ולכן חלה הדצר צרחמים ימשני כך החיר שחאל לארס צחש"מ כדי שלא יקדמה אחר לישא אות' והקשיא הזה ה' קשה לי זה כמה שנים צצריך פיון גדול וכעת שחיתי עוד הפעם על העניינא הואח לראח אס יהי' צאפשר לחרצ' כפל לי מ' לחא צדעתי צעו"ה . לחרצ' צחירון יפס אף געים מאוד והיינו שלצי הקושיא שהקשיחי לא ה' צריך הגמרא לומר מעשה דרצא עס ההוא גצרא וכו' רק בקיצור אלא שחא יקדמו אחר צרחמים וחא לא מירי . והנרא' לפענ"ד שהגמרא ידג' מזה שנוכל לתרץ צאחד מנוגות הללו שהיא חפשיח אך שהי' קשה להחרצן דלפ"ז מפני מה צשטח דצא מההוא גצרא שהחפול חודמן לי פלניחא אחר לי' לא חנעי רחמי הכי אי חויא לך לא אולא מינד ואי לא כפרת צה גם על רצא יש להקשות הקשיא שהקשיחי דילמא חפשיח היא דהיינו אחד משני אופנים או שעדיין לא חולד המיעד לה ועדיין לא נכרוה כלל או שכבר מח הזכר ונמצא שבעלה החכרו' ולכן חלו הדצר צרחמי שניכה צח החפול נוסף על האשה שכבר נכרות . לו וכחי שחצוה לעיל צאריכות ומפני מה אמר רצא לו שלא שפיר עישה ומפני זה ה' לו להחרצן כיכח' דא' לחרצ' דצרי שחאל צגנוות הללו ודוק . אך על זה קשה ערנד' ערני' צריך מנא לי' לרצא גפ' . לדחח הגינוגה הללו . לכן להרץ ואח נקדים מה שיש עוד להקשות דצרי רצא ומפני זה מוכרח אני לטעתיק המעש' דרצא אות צאות וו"ל שם כי